

prof. RNDr. Mgr. Peter Chrastina, PhD.
Katedra historických vied a stredoeurópskych štúdií
Filozofická fakulta
Univerzita sv. Cyrila a Metoda
Nám. J. Herdu 577/2, 917 01 Trnava
tel.: +421 949/333 880
e-mail: peter.chrastina@ucm.sk

ÜCM
FILOZOFICKÁ
FAKULTA

OPONENTSKÝ POSUDOK DIZERTAČNEJ PRÁCE

Téma: *Montánní dědictví Jáchymovska jako dynamický sociokulturní proces*

Autor: RNDr. Jakub Jelen

Oponent: prof. RNDr. Mgr. Peter Chrastina, PhD.

Dizertačná práca má rozsah 184 strán. Prílohy (tabuľky, schémy, diagramy a obrázky) autor zaradil do textu dizertácie; mapa figuruje v záhlaví práce.

Hlavný cieľ dizertačnej práce (s. 91) „...je prispieť k pochopeniu procesu formovania [montánneho] dedičstva a zistiť akú úlohu zohrávajú v procese dedičstva jednotliví aktéri“ (t. j. miestni obyvatelia, návštevníci, resp. verejný, súkromný a neziskové organizácie). Takto definovaný cieľ charakterizujú tri čiastkové ciele s výskumnými otázkami.

V prvej časti dizertačnej práce (kapitoly 2 – 4) doktorand rozobral teoretické a metodické východiská problematiky, ktoré vychádzajú z rešerše domácej (českej) a zahraničnej literatúry k téme. Autor správne poznamenal, že vzhľadom na interdisciplinárny charakter montánneho dedičstva (ďalej MD) nemožno daný výskumný problém spoľahlivo konceptualizovať. Zložitosť riešenej témy odráža terminológia i rôznorodá škála prístupov k jej štúdiu. Prehľad publikovaných prác zároveň ukazuje menší dôraz geografického výskumu na štúdium procesnej stránky MD, či už z pohľadu konkrétnych subjektov a záujmových skupín alebo z aspektu ovplyvňovania aktérov prítomnosťou tohto dedičstva na identitu a rozvoj regiónu. Bádateľia sa totiž prioritne orientujú na ekonomický, kultúrny a spoločenský aspekt MD, príp. skúmajú jeho vplyv na životné prostredie a cestovný ruch.

Autor dizertácie chápe MD ako dynamický sociokulturný proces, ktorý ovplyvňuje vznik a temporálne zmeny miestnych a regionálnych identít. Takto chápaný výskumný problém aplikoval na územie Jáchymovska, ktoré od r. 2019 figuruje na Zozname svetového dedičstva UNESCO ako súčasť Baníckej kultúrnej krajiny Krušnohoří/Erzgebirge.

Analýza a hodnotenie MD Jáchymovska tvorí druhú, nosnú časť dizertačnej práce, ktorá je z môjho pohľadu najprínosnejšia. Proces analýzy a hodnotenia MD približuje kap. 9. Dáta boli získané v r. 2017 až 2020 prostredníctvom 157 riadených rozhovorov s aktérmi (95 s miestnymi obyvateľmi a 62 so zástupcami inštitúcií). Dosiahnuté výsledky umožňujú získanie komplexnejšej predstavy o tvorbe,

manažmente, ochrane a percepcii MD Jáchymovska (kap. 9, resp. podkap. 9. 1 až 9. 3).

1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky

Náročnosť riešenej problematiky zodpovedá danému typu prác. Jej spracovanie zohľadňuje autorove teoretické, metodické i praktické poznatky o skúmanej téme a jej odborných kontextoch.

Po preštudovaní diela konštatujem, že doktorand zvolil duálny prístup k téme: teoretický a praktický. V teoretickom prístupe využil informačnú databázu odbornej literatúry. Praktický prístup reprezentuje kap. 9, ktorá vznikla najmä na základe výsledkov dotazníkového šetrenia realizovaného technikou riadeného štruktúrovaného rozhovoru s aktérmi procesu MD (tzv. *Pen and paper interview*).

2. Zorientovanie sa v problematike (analýza domácej a zahraničnej literatúry)

Objekt a predmet skúmanej témy boli určujúce pre výber a použitie literatúry a internetových zdrojov. Z cudzojazyčných prác doktorand pracoval s titulmi v angličtine. Škoda, že jeho pozornosti unikol časopis *Acta Montanistica Slovaca*, z ktorého mohol čerpať napr. informácie k MD a jeho manažmente. Napriek tomu konštatujem, že potenciál printovej časti informačnej databázy bol vhodne využitý a interpretovaný.

3. Vhodnosť zvolených metód

Výber metód v podkap. 6. 3 zodpovedá typu práce a jej cieľom. Metodicky je riešená téma zvládnutá na solídnej úrovni. RNDr. J. Jelen teda pozná konkrétne pracovné postupy a dokáže ich efektívne aplikovať vo svojom výskume.

4. Formulácia cieľov práce a miera ich splnenia

Doktorand načrtol skúmanú tému a jej rámcové východiská v Úvode. Hlavný cieľ, resp. čiastkové ciele dizertácie, vrátane výskumných otázok sú uvedené v kap. 6 (s. 90-96). Po preštudovaní dizertačnej práce konštatujem splnenie vytýčeného cieľa a zodpovedanie výskumných otázok.

5. Posúdenie úrovne spracovania teoretickej časti práce

Teoretická úroveň týkajúca sa predmetu práce je zvládnutá na dobrej úrovni. RNDr. J. Jelen má zodpovedajúce vedomosti o teoretických (i metodických) východiskách problematiky.

6. Posúdenie úrovne spracovania empirickej časti práce

V empirickej časti dizertačnej práce sa prelínajú zistenia z teoretickej časti doplnené o heuristiku informačnej databázy a vyhodnotenie riadených štruktúrovaných rozhovorov s aktérmi procesu MD. Konkrétne dáta autor premietol do kap. 9, ktorá odráža jeho mieru poznania problematiky.

7. Posúdenie prínosu dizertačnej práce a využiteľnosť jej výsledkov v praxi

Prínosom hodnoteného diela je práca ako celok. Doktorand sa venoval problematike MD ako sociokultúrneho procesu, ktorá v českej (v širšom slova zmysle stredoeurópskej) sociálnej geografii nepatrí medzi rozvíjané témy. Škoda, že autor hlbšie nerozpracoval prínos a možnosti využitia výsledkov výskumu v podmienkach spoločenskej praxe skúmaného územia (napr. priestorové plánovanie, stratégia rozvoja cestovného ruchu na úrovni obce alebo kraja).

8. Posúdenie formálnej stránky práce (jazyk, štýl, štruktúra)

Formálna stránka dizertačnej práce zodpovedá predpisom vo veci rozsahu, grafickej úpravy atď. Svoje pripomienky orientujem na grafickú stránku mapy 1 (v prílohe); legenda uvádza mapové znaky, ktoré na mapovom výreze nefigurujú. Ďalej chýba vzor dotazníka pre aktérov a detailné vyhodnotenie všetkých otázok v tabuľkách, grafoch a prostredníctvom textu.

9. Silné a slabé stránky práce

Silnou stránkou hodnoteného diela je osobná motivácia doktoranda a nadštandardná úroveň analýzy a interpretácie dosiahnutých poznatkov.

Slabšiu stránku dizertácie predstavujú formálne pochybenia pri vyhodnotení dotazníka (bod 8).

10. Odporúčania k obhajobe dizertačnej práce

Doktorandovi do budúcnosti odporúčam upraviť formálnu stránku grafických výstupov (mapa) a modifikovať vyhodnotenie dotazníka. V prípade publikovania tejto zaujímavej problematiky navrhujem zohľadniť pripomienky oponenta (-ov).

Zároveň žiadam doktoranda o vypracovanie rešerše štúdií o MD z časopisu *Acta Montanistica Slovaca*. V rámci obhajoby privítam aj diskusiu o relevantných dokumentoch regionálneho rozvoja obce/kraja, ktoré kontaktujú vybrané aspekty riešenej témy.

11. Explicitne vyjadrený návrh na (ne)udelenie akademického titulu „PhD.“

Dizertačnú prácu RNDr. J. Jelena odporúčam prijať na obhajobu a po jej úspešnom absolvovaní navrhujem autorovi udeliť vedecko-akademickú hodnosť „*philosophiae doctor*“ (*PhD.*) v študijnom programe obecná geografia.

v Trenčíne 29. 11. 2021

prof. RNDr. Peter Chrastina, PhD.